

Datum
2021-09-07

Diarienummer
VON-2021/623.119

Handläggare
Karin Östensson
08-535 38165
Karin.Ostensson@huddinge.se

Vård- och omsorgsnämnden

Avskaffa minutjakten inom hemtjänsten - svar på motion väckt av Sara Heelge Vikmång (S), Margareta Vikgren (S) och Ann-Marie Högberg (S)

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2021-09-07, och överlämnar det till kommunstyrelsen som sitt yttrande i ärendet.

Sammanfattning

En motion har väckts i kommunfullmäktige av ledamöterna Sara Heelge Vikmång (S), Margareta Vikgren (S) och Ann-Marie Högberg (S). Motionärerna föreslår att kommunen ska skyndsamt införa en ny ersättningsmodell inom hemtjänsten som syftar till att stoppa minutjakten, samt att kommunen ska utreda arbetssättet Individens behov i centrum (IBIC) i syfte att implementera modellen.

Då modellen IBIC är implementerad inom bistånd och förebyggande verksamhet (BoF) och ambitionen är att arbetssättet ska fortsätta införas på utförarsidan, menar förvaltningen att det inte finns något behov av att utreda detta vidare.

Förvaltningen anser även att det pågående arbetet inom egen regin, med att slutföra nulägesanalysen enligt en ny ekonomisk uppföljningsmodell som införts under 2021, bör avslutas innan förvaltningen kan avgöra hur stort det faktiska åtgärdsbehovet är samt vad som krävs för att uppnå en budget i balans inom ramen för befintlig ersättning med nuvarande ersättningsmodell och dess regelverk.

Förvaltningens samlade bedömning är att nuvarande ersättningsmodell inte behöver ersättas av en annan.

Beskrivning av ärendet

En motion har väckts i kommunfullmäktige av ledamöterna Sara Heelge Vikmång (S), Margareta Vikgren (S) och Ann-Marie Högberg (S).

Motionärerna framhåller att nuvarande ersättningsmodell, där ersättning utgår för elektroniskt uppmätt utförd tid, leder till stress för såväl brukarna som för hemtjänstens

Datum
2021-09-07

Diarienummer
VON-2021/623.119

personal samt medför negativa ekonomiska konsekvenser för hemtjänsten i egen regi, som gör underskott. Motionärerna förespråkar istället ersättningsmodellerna som används i Örebro och Norrköping.

Parallellt anmärker motionärerna att bistånd och förebyggande verksamhet (tidigare biståndskansliet) gör ett överskott samt att kommunen och vård- och omsorgsnämnden redovisar goda ekonomiska resultat och prognos, vilket enligt motionärerna tyder på att det finns resurser till trygghet för de äldre och trygga och bra villkor och scheman för personalen.

Motionärerna yrkar därmed att kommunfullmäktige ska besluta om att:

- kommunen skyndsamt inför en ny ersättningsmodell inom hemtjänsten som syftar till att stoppa minutjakten
- kommunen skyndsamt utreder Individens Behov I Centrum - IBIC inom hemtjänst och särskilt boende i syfte att implementera modellen

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen önskar först och främst framföra att den hyser stor respekt för hemtjänstyrket och har stor förståelse för att det kan vara intensivt, i synnerhet under den extraordinära situationen som pandemin har inneburit och fortfarande innebär.

Biståndsbedömning och Individens behov i centrum (IBIC)

Äldreomsorgsnämnden i Huddinge kommun beslutade i april 2014 att införa äldres behov i centrum (ÄBIC) som modell vid bedömning av äldres behov av stöd och hjälp. IBIC är en vidareutveckling och anpassning av ÄBIC för vuxna personer, oavsett ålder eller funktionsnedsättning och som är i behov av insatser enligt SoL eller LSS.

På Bistånd och förebyggande verksamhet, enheten för stöd i ordinärt och särskilt boende, påbörjades implementeringen av IBIC 2016. Sedan mars 2021 anger biståndshandläggaren nu till hemtjänstutföraren en sammanlagd tid (uppdelad på serviceinsatser respektive omsorgsinsatser) för alla beviljade hemtjänstinsatser.

Förvaltningen anser därmed att modellen IBIC inte behöver utredas eftersom denna är redan delvis implementerad. I närtid kommer ett projekt att bedrivas inom förvaltningen där ambitionen är att implementera modellen inom dagverksamhet. Att implementera modellen i hemtjänsten är inte planerad i närtid då detta är väldigt resurskrävande och behöver budgeteras för.

Ersättningsmodellen

Nuvarande ersättningsmodell, där utförarna ersätts för den utförda tiden hos kund i förhållande till biståndsbeslutet, har varit i bruk sedan 1 januari 2017. Innan dess, ersattes utförarna för beviljad tid, det vill säga att biståndshandläggaren angav en tid för insatsens utförande och utföraren ersattes för den tiden.

Datum
2021-09-07

Diarienummer
VON-2021/623.119

Örebro och Norrköping

Förvaltningen bedömer att ersättningsmodellen Örebro infört 2020 är i dagsläget oprövad och därmed svår att ta ställning till.

Norrköping har valt att gå från en ersättningsmodell likt Huddinge, där ersättning utgår för utförd tid, till en ersättningsmodell där ersättning utgår för hemtjänstmottagarens beställda tid.

Enligt vägledningen från Sveriges Kommuner och regioner (SKR) från 2009¹, kan en ersättningsmodell som utgår för beviljad tid ge utföraren begränsade incitament att utföra beslutet, i motsats till när ersättning utgår för utförd tid.

Förvaltningen menar att det är av vikt att utföraren har incitament att utföra de insatser som är beslutade, i sin helhet, så att brukaren får den hjälp hen behöver.

Registrering och planering av utförande

Utifrån den sammanlagda och beviljade tiden som biståndsbeslutet anger, ska hemtjänstutföraren fördela tiden utifrån brukarens behov och önskemål.

Vid behov görs justeringar inom ramen för den beviljade tiden, och om denna inte räcker kan en översyn av tidsättningen göras utifrån den information biståndshandläggaren fått från hemtjänstutföraren.

Utifrån att beslutet anger en sammanlagd tid för insatserna, att dessa planeras in tillsammans med brukaren och tidsjusteras och anpassas utifrån brukarens behov, har utföraren möjlighet att disponera tiden på ett flexibelt sätt.

Förvaltningen kan inte svara för hur privata utförare i Huddinge planerar genomförandet av insatser, men kan beskriva hur egen regi gör detta.

Hemtjänsten i egen regi – planering av genomförande

Hemtjänsten i egen regi använder sig av ett planeringsverktyg, där insatserna som ska utföras förs in. Även raster och andra arbetsuppgifter som bedöms tidskrävande förs in, såsom morgonrapport, hantering av nycklar och matlådor, restid mer mera. I planeringen anges därmed tidsangivelser för de olika insatserna, som är av vägledande karaktär.

Sedan hösten 2020 arbetar hemtjänsten utifrån ett nytt arbetssätt, så kallat *Nära planering*. Genom att dela upp enheten som täcker ett större geografiskt område i flera och mindre områden, så arbetar medarbetaren i en avgränsad del. Ambitionen är att optimera logistiken och minska onödig restid och skapa längre sammanhängande besök. Medarbetaren har genom arbetssättet fått ett större inflytande på när och hur besöken ska utföras utifrån kännedom om området och den enskildes behov.

De större stordriftsfördelarna som motionen hänvisar till har gjorts i viss utsträckning. Vissa stödjande funktioner har centraliserats för att stärka kedjan från planering till genomförande och uppföljning samt att vikariehanteringen har centraliserats för att effektivt kunna använda tillgängliga resurser.

¹ Val av ersättningsmodell och beräkning av ersättningsnivå, SKR, [7164-475-6.pdf \(skr.se\)](#)

Datum
2021-09-07

Diarienummer
VON-2021/623.119

Beräkning av ersättning

När förvaltningen beräknar ersättningen för en insats är syftet att utföraren ska få täckning för alla kostnader för att bedriva verksamheten enligt gällande lagar, den ambitionsnivå som kommunen eftersträvar och när verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt.

I beräkningen tas hänsyn till modellen för att säkra upp att utföraren får betalt för alla delar, i huvudsak de fem som anges i tabellen nedan.

Ersättning, hemtjänst	2021
Omsorgspersonal*	302
Administrativ personal	21
Omkostnader	19
Kommunens yttersta ansvar/moms+OH** externa	21
Kringtid	138
Totalt	501

* I omsorgspersonal ingår även ersättning för dubbelbemanning

** Overheadkostnader

Eftersom personalen inte enbart får lön för den tid de arbetar hos kund samtidigt som ersättningsmodellen endast medger ersättning för den tid personalen redovisar hemma hos kund, ingår kompensation för kringtid i ersättningen.

Med kringtid avses planerade arbetsuppgifter och oplanerade händelser, som exempelvis restid eller avböjda besök med mera, det vill säga all tid som personalen inte är hemma hos brukare.

I bilaga 3, *Svar från ekonomienheten på motionen Avskaffa minutjakten inom hemtjänsten*, redovisas mer detaljerat hur ersättningen beräknats och vad den avser täcka.

Verksamheternas resultat

Inom socialförvaltningen finns bistånd och förebyggande (BoF) verksamhet som ansvarar för myndighetsutövningen inom vård- och äldreomsorgsnämndens ansvarsområden. Budgetmässigt finns huvuddelen av nämndens volymbudget inom BoF och ersättning betalas ut till utförarna enligt av nämnden fastställd prislista för respektive insats.

Att bistånd och förebyggande verksamhet redovisar överskott beror i huvudsak på att volymerna varit lägre än väntat. Bedömningen är också att nämnden tidigare tilldelats för mycket medel avseende volymer vilket har justerats i nämndens preliminära budgettilldelning för 2022–2024. Det innebär att förvaltningens bedömning är att det inte finns utrymme att öka ersättningarna mer än vad som är möjligt inom ramen för eventuella statsbidrag – medel kan alltså inte omdisponeras från volymbudgeten till förmån för att öka ersättningen.

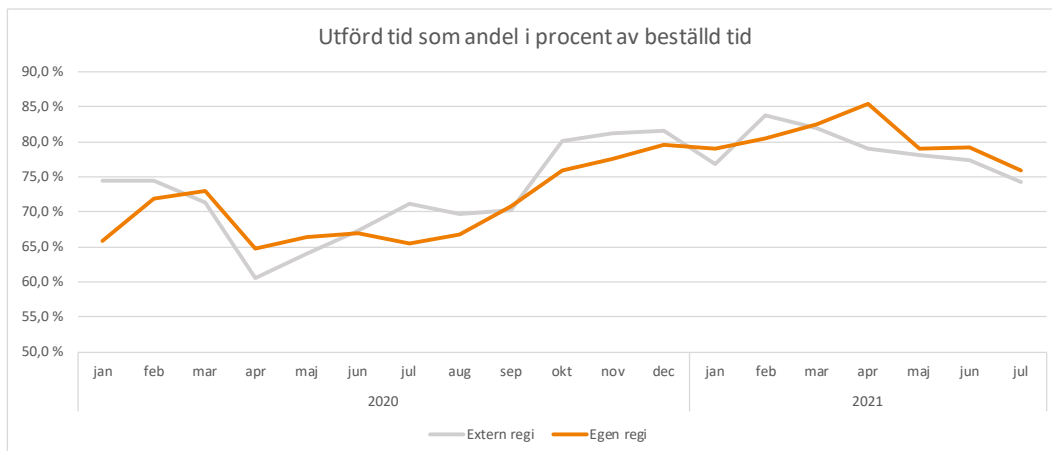
Utförandegrad inom hemtjänsten

Baserat på redovisade uppgifter från verksamhetssystemet Procapita har utförandegraden, det vill säga hur stor andel av den beviljade tiden som utförs, för hemtjänsten i egen regi ökat under det senaste året. Under 2021 har utförandegraden uppgått till 80 procent för egen regi under perioden januari till och med juli.

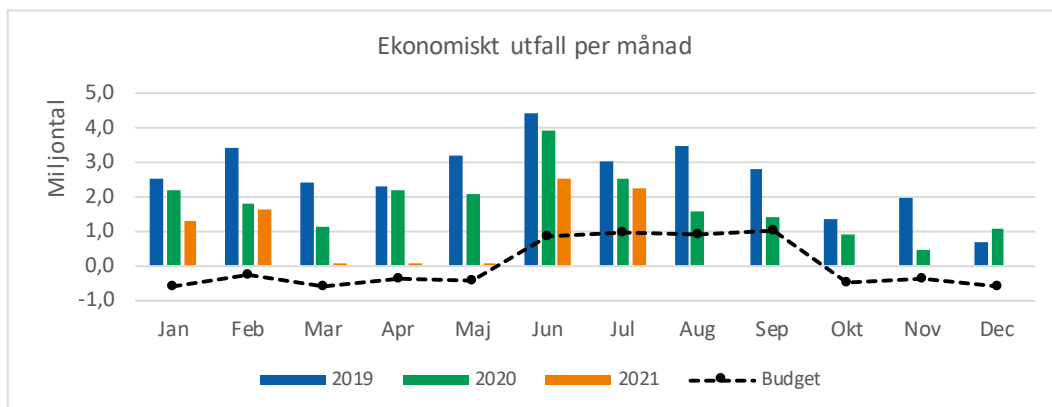
Datum
2021-09-07

Diarienummer
VON-2021/623.119

Underskott inom egen regi

Inom hemtjänsten redovisade utföraren ett underskott om -7,6 miljoner kronor per sista juli 2021 med en prognos på -11 miljoner kronor för hela året. Det ekonomiska utfallet visar på att nettokostnaderna minskat jämfört med tidigare år vilket beror på att intäkterna ökat i och med att en större andel av den beslutade tiden utförs samt att kostnaderna har kunnat minskas.

Arbetet med att slutföra nulägesanalysen enligt en ny ekonomisk uppföljningsmodell som införts under 2021 pågår. Innan den är slutförd är det svårt att avgöra hur stort det faktiska åtgärdsbehovet är samt vad som krävs för att uppnå en budget i balans inom ramen för befintlig ersättning.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen anser att nuvarande ersättningsmodell inte behöver ersättas av en annan.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förvaltningens förslag till beslut innebär inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser.

Datum
2021-09-07

Diarienummer
VON-2021/623.119

Lotta Wigen
Socialdirektör

Lina Blombergsson
Biträdande socialdirektör

Bilagor

1. Remissmissiv
2. Avskaffa minutjakt inom hemtjänsten, motion väckt av Sara Heelge Vikmång (S), Margareta Vikgren (S) och Ann-Marie Högberg (S)
3. Svar från socialförvaltningens ekonomienhet på motion avskaffa minutjakt inom hemtjänsten väckt av (S)

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens förvaltning, Björn Rosborg